

"Nur dairesine girenlerin çoğu mekteplilerdir, hocalar azdır." diyor Üstad. Hocaların Risalelere mesafeli duruşlarının sebepleri ne olabilir acaba?

Ehli Diyanet ve Ulema Sınıfı Bediüzzaman Hazretlerine Mesafeli Durmuş mu, Neden?

Üstad Hazretlerinin döneminde, Risale-i Nurlara en çok itiraz ve tenkitler, hoca ve alimler taifesinden geliyor. Alim ve hoca taifesindeki, bu itiraz ve tenkitlerin ya da mesafeli ve ilgisiz duruşların, birbirinden farklı bir çok sebep ve gerekçeleri vardır. Biz bu gerekçe ve sebeplerin üstünde kısaca duralım.

Alim ve hocalardan bazıları, Üstad Hazretlerinin üstündeki siyasi baskıdan korktuğu için, Risale-i Nurlara mesafeli durmuşlar. Zira o dönemin siyasi şartlarında Üstad Hazretlerine müspet bakmak veya taraftar olmak, en büyük ve en ciddi bir devlet meselesi ve muhalefeti sayılmakta idi ve cezası çok ağırdı. Bu şartlar ışığında meseleye bakacak olursak, bu alim ve hocalara bir parça hak vermek normal olabilir. Zira her alim ve hoca Üstad Hazretleri gibi kefenini belinde taşıyor. Zira Üstad evli değil, çocukları yoktur. Bu ise daha rahat hareket etmesini sağlamıştır. Evladü iyyali olan alimler ise Üstad gibi rahat hareket edemezlerdi. Belki bu siyasi baskılar olmasa idi bu gibi alim ve hocalar Risale-i Nurlara ciddi destek verip neşrine yardım edeceklerdi.

Bazıları da meslek ve meşrebinin gereği olarak Risale-i Nurlara mesafeli durmuşlardır. Mesela Vehhabilik damarı olan hocalar Risale-i Nurların İmam Ali (r.a) ve Ehl-i beyte sahip çıkmasından dolayı bu eserlere yabancı ve mesafeli kalmışlar, hatta ilişenler bile olmuştur. Halbuki Risale-i Nurlar ehli hak olan Ehl-i sünnetin insafı ve iz'anlı bakış açısı ile meselelere bakıyor. Olayları meslek ve meşrep taassubu penceresinden değerlendirmiyor. Risale-i Nurlarda Şia'nın ifrat bakış açısı yok ki, tenkide mahal olsun. Ama maalesef meslek ve meşrebinin taassubu ve gereği ile hareket eden Vehhabi damarlı hocalar Risale-i Nurlara bu noktadan mesafeli durmuşlar ve duruyorlar. Nur talebeleri bu taassup ve bakış açısını kırmak için müspet bir şekilde bu hocalar ile diyalog içine girmelidirler.

Risale-i Nurlar bu zamanda küfür ve inkar cereyanının karşısında duruyor, böyle önemli bir vazifeyi ifa eden Risale-i Nurlara sırf birkaç meseleden dolayı mesafeli durmak ehli insaf ve idrak olan hocalara ve alimlere yaraşmaz.

Başka bir kısım hocalar ise; enaniyet ve mesleğinin taassubundan dolayı Risale-i Nurları ve Üstadı kendine rakip tahayyül ettiği için soğuk bakmışlar, bazen de tenkit etmişler. Alimler ve hocalar sınıfında Risale-i Nurlara olan mesafenin en ince ve en derin sebebi bundandır. Yani Üstad Hazretlerine karşı ilmi bir enaniyet

taşıyorlar. Bu da iman abidesi olan Risale-i Nurlara karşı bir soğukluk bir tenkit hissini onlarda inkişaf ettiriyor. Bu sebeple Nur talebeleri böyle hocaların ve alimlerin payesini, yani ilmi haklarını rencide etmeden onlara gereken hürmet ve saygıyı göstererek meseleleri izah etmelidir.

Onların ilimleri Risale-i Nurları iyi anlamakta istihdam edilerek, hem onların ilim sıfatları çalışmış olur hem de bu ilimden gelen enaniyet bertaraf edilmiş olur. Bu sebeple onların ilimden gelen enaniyetine enaniyetle değil tevazu ve hürmet ile mukabele etmek gerekiyor.

Üstad Hazretleri bu meseleye şu şekilde yaklaşmıştır.

"Elbette kanaatiniz gelmiş ki, bu fakir kardeşiniz ene ile meydana çıkmamış. Sizi enesine hâdim yapmıyor. Belki enesiz bir hâdim-i Kur'ânî olarak kendini size göstermiş. Ve kendini beğenmemeyi ve enesine taraftar olmamayı meslek ittihaz etmiş. Bununla beraber, kat'î delillerle size ispat etmiştir ki, meydan-ı istifadeye vaz edilen eserler mîrî malıdır, yani Kur'ân-ı Hakîmin tereşşuhâtıdır. Hiç kimse enesiyle onlara temellük edemez. Haydi, farz-ı muhal olarak, ben enemle o eserlere sahip çıkıyorum; benim bir kardeşimin dediği gibi, madem bu Kur'ânî hakikat kapısı açıldı, benim noksanıyetime ve ehemmiyetsizliğime bakılmayarak, ehl-i ilim ve kemal arkamda bulunmaktan çekinmemeli ve istiğnâ etmemelidirler. Selef-i Sâlihîn'in ve muhakkıkîn-i ulemanın âsarları, çendan her derde kâfi ve vâfi bir hazine-i azîmedir; fakat bazı zaman olur ki, bir anahtar bir hazineden ziyade ehemmiyetli olur. Çünkü hazine kapalıdır. Fakat bir anahtar çok hazineleri açabilir."(1)

Risale-i Nurlar Selef-i Sâlihîn'in ve muhakkıkîn-i ulemanın eserlerini açan ve anlaşılmasını kolaylaştıran bir anahtar hükmünde olduğu için, bu zamanda Risale-i Nurlara alimler ve hocalar da şiddetle muhtaçtır. Malum olduğu üzere yeni rejimin kurulması ile medrese ve tekkeler kapatılıp eski zamanda yazılmış külli hazinelerin kapılarına kilit vurulmuştur. Onları okuyup istifade etmek için bir alt yapı ve İslami eğitim sistemi olmadığı için insanların Selef-i Sâlihîn'in ve muhakkıkîn-i ulemanın eserlerini tek başına okuyup anlaması imkansız bir hale getirilmiştir

Risale-i Nurlar ikram-ı İlahi eseri olarak bu zamanda eski medrese ve tekkelerin uzun ve meşakkatle verdiği ilmi neticeyi on beş hafta gibi kısa bir süreye indirip insanların Selef-i Sâlihîn'in ve muhakkıkîn-i ulemanın eserlerini anlamaya bir basamak bir anahtar hükmüne geçmiştir. Öyle ise ehli ilim ve hocalar bu eserlere ciddi anlamda sahip çıkıp neşrine çalışmak ilmin ve hocalığın bir gereğidir. Risale-i Nurların gerçek sahibi hocalar ve alimlerdir. Bu sebeple bir an önce eserleri olan Risale-i Nurlara sahip çıkmalıdırlar, yoksa hem kendileri kaybeder hem de bu

millete kötü bir emsal olup vebal altına girerler.

Üstad Hazretleri bu hakikate şu şekilde işaret ediyor:

"Zannederim ki, o enâniyet-i ilmiyeyi fazla taşıyan zatlar da anladılar ki, neşrolunan Sözler, hakaik-i Kur'âniyenin birer anahtarı ve o hakaiki inkâr etmeye çalışanların başlarına inen birer elmas kılıçtır. O ehl-i fazl ve kemal ve kuvvetli enâniyet-i ilmiyeyi taşıyan zatlar bilsinler ki, bana değil, Kur'ân-ı Hakîme talebe ve şakirt oluyorlar; ben de onların bir ders arkadaşıyım. Haydi, farz-ı muhal olarak, ben üstadlık dâvâ etsem, madem şimdi ehl-i imanın tabakatını, avamdan havassa kadar, maruz kaldıkları evham ve şübehattan kurtarmak çaresini bulduk; o ulema ya daha kolay bir çaresini bulsunlar veyahut bu çareyi iltizam edip ders versinler, taraftar olsunlar. Ulemâü's-sû' hakkında bir tehdid-i azîm var; bu zamanda ehl-i ilim ziyade dikkat etmeli."(2)

Diğer bir taife ise; Ulemâü's-sû' kapsamına giren, yani ilmini dünyanın adi ve basit şeylerini elde etmekte vasıta ve araç olarak kullanan bid'at ve sapkınlar taifesidir. Bunların Risale-i Nurlara düşman ve rakip olması ilmi bir gayret ve enaniyetten dolayı değil, menfaat ve süfli niyetlerinden, beklentilerinden dolayıdır. Yani bunların derdi İslam değil, İslam ile dünyalık ve makam elde etmektir. Böyle kötü niyetli oldukları için çabuk bidatlara ve dinsizliğe taraftar oluyorlar. Tarihte ve günümüzde bu tipte insanlar hep olmuştur ve olmaya da devam edecektir.

Bu gibi kötü alimleri Peygamber Efendimiz (asm) şöyle tarif ediyor:

"Kıyamet gününde insanların en şiddetli azab çeken, Allah'ın ilmiyle kendisine bir menfaat vermediği âlimdir." (Kenzu'l-ummal, 10/29099)

"Kötü âlimler kıyamet günü getirilir, cehennem ateşine atılır. Her biri, cehennemde bir kamış ile değirmen döndüren merkeb gibi dolaşır durur. Ona: 'Vay sana, biz seninle doğru yolu bulmuştuk, bu halin de ne?' diye sorarlar. O da der ki: **'Ben, sizi nehyettiğim şeyleri tutmaz aksini yapardım.'" (el- Hindi, Kenzu'l-ummal, 10/29097)**

"Ümmetim, kötü âlimler, cahil âbidler yüzünden helâk olur. Kötülerin en kötüsü kötü âlimlerdir. İyilerin en iyisi de iyi âlimlerdir." (Gazali, İhya, I/162, Bedir Yay., İstanbul 1974)

Üstad Hazretleri bu taifenin, yani kötü alimlerin bu tarz yaklaşımlarına bakarak, bütün hocalara ve alimlere küsmek ve darılmak olmamalıdır diyor. Özellikle devrin İstanbul ulemasından mühim bir kısmı; Risale-i Nurlara ciddi dost ve ciddi taraftar olmuş ve manen desteklemişlerdir. Bu sebeple onlara kızmamalı, haklarında menfi konuşulmamalıdır, diyerek bunu şu şekilde ifade ediyor:

"Hem merhum Fetva Emini Ali Rıza ve merhum Ahmed Şirani ve merhum Şevket Efendi ve merhum Mehmed Âkif gibi insafli, Risale-i Nur'u fevkalâde takdir ve tahsin eden o muhterem ve merhum zatların hatırı için, biz İstanbul hocalarına dostuz, onlardan gücenmeyiz. İnşallah, bir zaman Yirminci Lem'a-i İhlâs kendini onlara okutturacak, o eski dostları da yeni dostlar yapacak."(3)

Son olarak, Risale-i Nurlar medreseden çıkmış, ilim içinde hakikate yol açmış, hakikî sahipleri ve taraftarları medreseden çıkan hocalar ve alimler olduğuna binâen, bu taifelerin Risale-i Nurlara sahip çıkması ve Risale-i Nurları İslam ve insanlık alemine neşretmeleri onlar üstüne bir vazife ve sorumluluktur.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Mektubat, Yirmi Dokuzuncu Mektup, Altıncı Risale.](#)
- (2) bk. [a.g.e.](#)
- (3) bk. [Emirdağı Lahikası-I, 107. Mektup.](#)